

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. II. Quomodò Ecclesiæ sese mutuò excommunicârint, & quomodò
Romani Pontificis communitio semper fuerit necessaria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

Responso.

Concesso etiam, quod apud antiquos in more fuerit, ut Episcopus & Presbyteri sederent in foro Ecclesiastico: num hinc fas est inferre, judicariam ejus fori auctoritatem æquè ac pariter extitisse in Clero atque Episcopo? Contrarium profectò evincunt illæ ipsissimæ, quas Elliesius adfert, auctoritates. Dum enim S. Ignatius in epist. ad Magnesios ait, episcopum præsidere loco Dei, & Presbyteros loco confessus Apostolorum; Quid aliud per hoc insinuat, nisi quod, sicuti Apostolica auctoritas respectu Dei vicaria est, atque ab hac descendens, sic Presbyterorum præsentia sit respectu Episcopi vicaria in tantum, ut repræsentet jurisdictionem propriam Episcopi. Et sic eodem Ignatio in Epist. ad Philadelphios teste, Presbyteri merito vocantur Concilium Episcopi, utpote cujus repræsentant Tribunal: sicque juxta Tertullianum præcitatum præsent non suo, sed Episcopi nomine. Quemadmodùm Clerus quoque Romanus cum Papâ est prædens, non aliam tamen, quam ipsius Pontificis auctoritatem sibi demandatam præfert. Hinc quando Concilium Carthaginense IV. prohibebat, ne Episcopus absque præsentia suorum Clericorum causas dijudicaret, eatenus pro maturiori captando consilio ipsi præscribatur judicij forma, ut Clerici tamen non alterius, quam sibi participatæ jurisdictionis Episcopo propriæ vices subirent. Juxta quem adeò sensum accipiendæ sunt reliquæ insuper per Elliesium adductæ auctoritates.

ARGUMENTUM IV. Elliesij.

Hic Theologus ubi dixerat, in Concilij Provincialium cum Episcopis sedisse quoque Presbyteros: exinde paginâ 251. contendit quod evincere, Synodi Provinciae sententiam olim fuisse eatenus ratam habitam, ut à nemine rescindi posset. Ad quod probandum inducit tum Canonem Apostolicum, his verbis exaratum: Si quis Clericus, vel Laicus segregatus, vel non recipiendus discedens, in alterâ urbe receptus fuerit absque litteris commendatitijs, segregetur, & qui recepit, & qui receptus est. Sunt Canones quorundam Conciliorum, nempe Eliberitani cap. 13. & Arelatensis I. unâ cum regulâ Apostolicâ, à Concilij Antiocheno. cap. 3. & Sardicensi cap. 3. & Cæsaraugustano. cap. 5. imò Concilio quoque Nicæno comprobati, ut scilicet abjectum ab altero Clericum, altera Ecclesia non recipiat. In quam sententiam plures adhuc allegationes eo loco videri possunt.

Responso.

Sub his allegationibus summopere miror, Elliesium non advertisse, illis locis interdici duntaxat, ne in una urbe, sive ab uno Episcopo, aut etiam ab aliquo Provinciae Concilio excommunicatus, vel in alterâ urbe, vel ab alio Episcopo, vel ab alijs recipiatur ad communionem. Hujus adeò prohibitio-

nis verba similia repetitiva, parem solummodo excludunt jurisdictionem, non verò supereminentiorem Romani Pontificis auctoritatem: quamvis nec iste judicij ab inferiori tribunali latis absque injuria seu probata, seu probabilis argumento se ingerat, non equidem ex defectu supereminentis jurisdictionis suæ, sed ex debita prudentiæ circumspectione; uti hæc in antecedentibus fusè discussa habentur. Quâ de causâ ipsimet quoque Pontifices si, quos ignorabant excommunicatos, absque legitima ad se factâ appellatione recepissent, rescribere non dubitabant, se nescientes id fecisse, utpote qui merito profiterentur, se cunctorum ubique confacerdotum adjutores & consolatores esse: rescindantque proinde absolutionem à semet fraudulenter emendicatam. Quamvis verò idem Pontifices quandoque rescripsissent, se oblaturos Concilij Nicæni Canonem, quo excommunicati prohibentur ab alijs recipi; nequit hoc aliter intelligi, nisi quod ejusmodi Pontifices aliquam ex eo Canone directivam regulam accipere sponte suâ essent parati: dum cæteroquin is Canon sub voce alijs, ijs duntaxat, qui similem seu parem cum excommunicante jurisdictionem obtinent, fecerit interdictum de non recipiendo excommunicato, nec adeò sub aliquâ strictâ obligatione afficere possit supereminentiorem Apostolicæ Sedis auctoritatem.

§. II.

Quomodo Ecclesiæ sese mutuo excommunicarint, & quomodo Romani Pontificis communio semper fuerit necessaria.

ARGUMENTUM I. Elliesij

Hic Auctor à pag. 253. cum exposuisset, quomodo Ecclesiæ mutua inter se communi-^{14.}one olim fuerant conjunctæ, tum per litteras communicationis, ad se invicem scribi consuetas, tum ex fidelium ulro citroque commeatium ad communionem admittione, modò ab Ecclesijs suis detulerint litteras commendatitias. Exinde pag. 255. multis exemplis explicat modum mutua Ecclesiarum excommunicationis, nempe cum Episcopus, vel Ecclesia quædam in alterius Ecclesiæ, aut Episcopi doctrinâ, seu disciplinâ pervertum quid esse arbitrabatur, tunc nuntium ejus communioni mittebat. Sic Epiphanius Theophilum Jerosolymitanum excommunicavit: sic tempore Arii Ecclesiæ ac Episcopi se mutuo excommunicarunt: sic a Cælestino, & Cyrillo excommunicatus est Nestorius &c.

Responso.

Nihil hîc occurrit refutandum, placuit autem sub jungere, quæ Theologus ille Parisiensis pag. 256. in hæc, minimè improbanda verba disseruit. Cùm Ecclesiâ, inquires, H h h h Roma.

Romana propter primatum, sit centrum unitatis, ejusque Antistes ceterorum omnium Caput constitutus sit, ut schismatis tolleretur occasio; haud dubium est, quin magnum ac certissimum sit argumentum, eos esse de Ecclesiâ, qui ipsi tanquam Capiti adherent, & cum eo communione junguntur. Econtra vero magnum esse schismatis præjudicium, si quis ab ejus communione sit alienus. Quod tamen intelligendum est de Pontifice legitime electo, & sedente in Cathedrâ Petri, clavibusque sibi à Deo datis, ut par est, utente: nam si quis Ecclesiam Romanam invaderet, & illegitimè ordinaretur Pontifex, in hæresim incidere, & à Concilio depositus declararetur, jam non esset schismaticus is, qui ab eo discederet.

ARGUMENTUM II. Elliesij.

16. **M**erito nihilominus majori ex parte reprobanda veniunt, quæ ille Parisiensis Doctor eodem in loco protulit. Sitamen, aiens, Romani Pontifices sine causâ excommunicationem ferrent, Ecclesiâque judicaret, excommunicationem esse temerè latam, tunc ab ipsis excommunicati pro schismaticis non essent habendi, modò animum retinerent servandæ cum Romano Pontifice unitatis, & ad recuperandam ejus communionem totis viribus allaborarent. Sic enim nemo, Asiaticis licet à Victore excommunicatos, dixerit, fuisse schismaticos, & ab Ecclesiâ extorres. Nemo Cyprianum & Africanos Antistites, nec non Firmilianum & Orientales, licet à communione Stephani pulsos, ab Ecclesiâ alienos fuisse pronuntiabit: quin econtra Augustinus sæpe sæpius probat, Africanos dici non potuisse schismaticos, & moderationem Cypriani nunquam non commendat. Quis affirmaverit, Meletium, Cyrillum, & alios Orientales ab ipso stantes, schismaticos fuisse, quia cum Ecclesiâ Romanâ non communicabant, aut quis econtra non fateatur, Paulinum & ejus socios in periculum schismatis venire, licet cum Ecclesiâ Romanâ communioni juncti fuerint? Quis audeat dicere, Athanasium, & alios fuisse schismaticos; Arianos verò in Ecclesiâ, eò quòd Liberius hos ad communionem suam admisisset, illos ab eâ repulisset? Nemo item Atticum Constantinopolitanum, & omnes Orientis Patriarchas pro schismaticis & excommunicatis unquam habuit, licet à communione Romanæ Ecclesiæ divisi aliquando fuerint, retento semper animo, uniendi sese cum Ecclesiâ Romanâ, uti etiam à Cypriano, aliisque à communione Pontificis Romani repulsi egregiè observatum fuit.

Responsio

17. **C**um causa ad excommunicandum requisita, non tantum sit *juris*, sed etiam *facti particularis*, circa quod Papa errori est obnoxius, omninò potest quandoque contingere, ut excommunicatio per Summum Pontificem lata, ob causâ, ex quâ fertur, non subsistentiam, non pariat *per se loquendo*, conscientie obligationem: quamvis *per accidens* tum ratio-

ne evitandi scandali, tum ex obligatione non resistendi Judici, in foro externo legitime procedenti, possit subesse obligatio in excommunicato, abstinendi ab actibus per talem censuram prohibitis.

Ex quo tamen principio exempla per Elliesium proxime deducta, quatenus etiam vera essent, minimè relevarentur. Cum enim Asiatici, sub Paschatis decimaquintâ lanâ celebrandi ritu pertinaciter fovere niterentur Judæismum, à Plasto latenter introductum, quomodò à Victore Pontifice propterea excommunicati, sub hac censurâ infor descendendo, non haberentur schismatici? At quæ aduersus Cyprianum, aliisque seu Africanos, seu Orientales Episcopos in præsentî argumento proferebantur, longè aliam faciem præferunt decriptam Tomo 1. Concil. Edit. Parisien. pag. 446. Ubi namque orta fuisset questio: An Baptismus, quem minister hæreticus secundum legitimam Ecclesiæ Catholicæ formam, ac debent ministri intentionem contulisset, invalidus sit, idque reiterandus? Cyprianus equidem cum Firmiliano Asiæ, aliisque plurimis Orientalibus Episcopis, id non modò affirmavit, sed plerumque hæc de rein Africa habitis Concilijs confirmavit, unum nempe esse Baptismum, qui extra unam Ecclesiâ Catholicam non invenitur.

Verum postquam Stephanus Papa contrarium ex Apostolicâ traditione sanxerat, nempe validum & nequaquam reiterandum esse Baptismum ab hæretico ministro juxta formam à Christo præscriptam collatum. Exinde ad Stephani Pontificis sententiam, non modò omnes ferè Patres Africani, sed ij etiam, qui propugnatores erant contrarij dogmatis, Firmilianus, Dionysius, & Cyprianus accesserunt; uti ex S. Augustino Epist. 41. ad Vincent. & de Baptismo contra Donatistas. 6. cap. 4. item ex S. Hieronymo contra Luciferianos probare licet. Quo igitur jure dicere potuit Elliesius, Cyprianum, & Africanos Antistes, nec non Firmilianum & Orientales à communione Stephani pulsos, minimè tamen à S. Augustino habitos fuisse schismaticos? De Meletij equidem schismate constat ex his Ecclesiasticis, quâ tamen facte indebitè ac falsè ab Acatio contaminatus fuit Cyrillus. Nec ubi Liberius falsâ & larvatâ facti specie deceptus, Arianos in communionem recepit, à Athanasiumque damnavit; ex Cathedrâ sua Apostolicâ uti Pontifex, sed uti homo in ipsa, quâ facti sunt, deceptioni obnoxius egit, nec ullum adeò argumentum hinc delumî potest, ac si ab Ecclesiâ Romanæ communionem remotus quis stare posset, quin esset schismaticus. In quo econtra censu reputantur merito, quotquot adversus Cathedram Apostolicam se se olim erigebant Orientis Patriarchæ, à Summis Pontificibus propterea excommunicati. Firma igitur stat illa regula, quòd schismaticus sit, quisquis non tam à privata Pontificis personâ, quam Ecclesiæ Romanæ, seu Apostolicæ Sedis communionem pulsus, ejus unitatem per proteveria suâ pettinaciam scindere conatur. Quod optimè firmatur ex sequenti Elliesij discurfu. Si rem, inquam, penitus

nitius sciretur, ideo necessaria semper habita est Romani Pontificis communio, ut quis non haberetur pro schismatico; quia per eum tanquam per unitatis centrum, omnibus Ecclesijs uniuntur fideles. Ex communi autem Ecclesiasticorum Scriptorum consensu perhibentur Schismatici, qui à totius Ecclesiæ sub uno Capite unitæ communionem separati sunt &c.

ARGUMENTUM III. Elliesij.

20. Theologus hic Parisiensis, ijs, quæ proximè fuerunt allata, præsuppositis, subinfert, facile concludi, quamvis è dissidentibus Ecclesijs sit schismatica. Manifestum namque reddi ex dictis, illam Ecclesiam esse habendam schismaticam, à cuius communionem ceteræ omnes, vel pene omnes dissident. Etenim si totius orbis Ecclesiæ, cum Ecclesijs dissidentibus, & à se invicem divulsis communionem fovissent, ea licet inter se divisa, ab Ecclesia tamen universâ non erant separata, uti contingit in negotio Asiaticorum, Cypriani, Meletij, &c. Si verò totius orbis Ecclesiæ dissentirent, ita ut magna illarum multitudo ex utraque, parte staret, dissensio quæ foret de fide, tunc ea pars pro verâ Ecclesiâ esset habenda, quæ antiquam doctrinam retinebat. Si porro paucæ Ecclesiæ nollent, cæterarum omnium decretis obtemperare, censenda forent ab Ecclesiâ extorres. Sic Montanista & Novatiani, licet antiquæ circa pœnitentiam severitati inhærent, quia tamen pauci erant, qui istam retinendam ducerent, ceterique omnes volebant lapsis veniam indulgere, merito schismatici sunt habiti. Sic Episcopi, qui stabant à Donato, pro schismaticis habendi fuissent, quamvis Cæcilianum traditorem fuisse, constitisset, quia ab omnium Ecclesiarum communionem propter unius Episcopi crimen excelsissent. Ita etiam, licet Asiatici tempore Victoris minimè fuerint schismatici, quia tamen post Concilij Nicæni Decretum, eandem cum Asiaticis disciplinam mordicus retinuerunt, merito pro schismaticis habitus sunt. Sic Lucifer, & pauci factionis ejus homines, licet antiquæ circa Episcopos lapsos disciplinæ defensores, velut schismatici & perturbatores excepti sunt.

Responsio.

21. Signum schismaticorum cœtum ab unâ verâ Ecclesiâ discretivum, longè solidiori ratione desumitur ex S. Cypriano lib. 1. epist. 3. ad Cornel. scribente in hæc verba: Neque enim hereses abortivæ sunt, aut nata schismata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesiâ ad tempus Sacerdos, & ad tempus Index vice Christi cogitatur. Cui consonat, quod in eisdem S. Doctoris lib. 2. Epist. 10. ad Cornelium habetur: Se misisse, ait, collegas suos ad Papam pro membris scissis ad Catholicæ Ecclesiæ unitatem componendis: sed quoniam diversæ partis obstinata & inflexibilis pertinacia, radices & matricis suam & complexam re-

cusarunt, ideo Catholica unitatis adulterum & contrarium Caput extra Ecclesiam fecisse. Quod si ergo schisma ex pertinaci erga matricem Ecclesiam Romanam dissensione, ac erga Papam vices Christi gerentem Judicem contrarietate subsistat, quomodo fieri potest, ut totius Orbis Ecclesiæ cum Ecclesijs dissidentibus, & à se invicem divulsis, adeoque ex unâ saltem parte ab Ecclesiâ Romanâ discissis, communionem fovere queant, & tamen ab Ecclesiâ universâ, ex uno Capite & Sacerdote, Christi Vicario, Pontifice Romano, unitatem suam obtinente, non sint separata? Eandem profectò sortem tales ab Ecclesia Romana dissidentes Ecclesiæ subibunt, perindeque schismati obnoxia erunt, ac fuerant tum Montanista & Novatiani, tum Donatista, & Asiatici Victoris Papæ, ac postea Nicæni Concilij decreto circa Paschatis celebrationem pertinaciter renitentes, alijque adversus Romanum Pontificem ex Cathedrâ Apostolicâ desinentem protervè oblucentes.

S. III.

Quibus de causis ferri possit excommunicatio?

Primò. Elliesius præsentis Dissert. 3. cap. 2. 22. excommunicationis ordinariæ tres statuit causas, nempe pravam doctrinam disciplinæ à Christo & Apostolis traditæ adversantem: vitam flagitiosam Christi præceptis contrariam: & privati alicujus rebellionem, adversus Ecclesiæ sive propriæ & particularis, sive communis & universalis disciplinam. Quas excommunicationis causas Theologus citatus probat ex notis S. Scripturæ textibus ibidem allegatis.

Secundò. Idem Elliesius distinguit excommunicationem in medicalem & mortalem, quarum prior infligitur ad resuscitandam in peccatore pœnitentiam, vitæque ad eam emendationem; posterior autem fertur in peccatores obduratos, de quibus vix ulla superest respicientiæ spes, sicque quasi mortui eiciuntur extra sanctam Ecclesiam. Cujusmodi mortalis excommunicatio vocari solet anathema, quod juxta Conciliorum morem non inferebatur, nisi prius excommunicatione medicinali fuissent percussi, conformiter ijs seu decretis, seu testimonijs, quæ prædictus Theologus adfert pag. 261. in fine, & pag. 262. usque ad medium. Ubi tamen subditur, excommunicationem medicalem non semper præcessisse mortalem, præcipuè ubi nulla spes emendationis apparebat: quamvis semper fuerit necessarium, excommunicationis sententiæ præmittere trinas admonitiones, uti extat sancitum in sacris Canonibus cit. pag. 262. post medium adductis. Quare ne publici quidem peccatores, aut hæretici statim excommunicatione mortali plectendi erant, sed prius corripiendi, postmodum admonendi ab Ecclesiâ, & medicinali excommunicatione plectendi, ac tum demùm ab Ecclesiâ penitus eliminandi, juxta institutum à Christo corripiendo.

H h h 2 rum